

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' ויחי י"א טבת תשס"ח

החברותא בטאנן פנימי לחברים גליון מס 320

פנינים יקרים

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה (מ"א, כ"ח) למה כתוב בלשון יעקב שהיא מדרגה פחותה מישראל. והתירוץ מכיון שאותם שבע עשרה שנה היה לו חיים בלא צער נתקלקלה בזה הרוחניות שהיא בחינת ישראל. (חתם סופר)

ויחי יעקב בארץ מצרים (מ"א, כ"ח) שע"י בחינת "אמת" מדתו של יעקב אבינו ע"ה כדכתיב תתן אמת ליעקב, ע"ז יכולים להיות גם בטומאת מצרים שיש לכל אחד מאיש ישראל. (שפת אמת)

ויקרבו ימי ישראל למות ויאמר ישראל אל יוסף וכו' (מ"א, כ"ט). כתב בספר שני המאורות דאיתא בחו"ל שהשם ישראל מורה שישראל עושין רצונו של מקום (ישר-אל) והשם יעקב כשאין עושין רצונו. במסכת ב"ב מסביר פניהם איש אל אחיו אחרי כשישראל עושים רצונו של מקום, וביאר בספר פרדס יוסף שפניהם איש אל אחיו היינו כשכל אחד מביט על חברו בעיני חמלה ודואג בעבורו זה רצונו של מקום וכשפניהם שכל אחד דואג רק לביתו זהו אין רצונו של מקום, וכן לעניננו. (מתוך נחל איתן)

המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים וכו' (מ"ח, מ"ז) לא מפורש שמותם, כי יעקב אבינו ע"ה כיוון ברכה מיוחדת לצעירים שיהיה נשמרים מכל רע. ושם נער מלשון מנוער (אפשאלען) וגם נער מלשון ריקן. ברכת יעקב מיועד לאותם הנערים המגיעים לדחות את הפסולת בכדי שיקרא בהם שמי ושם אבותי היינו שיופיע בתוכם האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב. (מכתבי החסידים)

וישם את אפרים לפני מנשה (מ"ח, כ) יש בכאן דקדוק למה כתוב זאת בברכה הלא אנו רואין בברכה ששם אפרים לפני מנשה - והנה השם של מנשה רומז על הצרה ככתוב כי נשני אלקים, והשם של אפרים מרומז על הישועה כמו שכתוב כי הפרני אלקים, והאמת בישראל עם קדוש הישועה היא מקורם והוא העיקר, וזהו וישם את אפרים היא הישועה לפני מנשה המרומז על הצרה, כלומר שבישראל עם קדוש הישועה והרפואה היא קודם. (קדושת לוי)

וישם את אפרים לפני מנשה (מ"ח, כ) ענין אפרים ומנשה הם סור מרע ועשה טוב. יוסף היה דרכו להיות מקודם סור מרע ויעקב אבינו ע"ה תיקן שיתן השי"ת פתיחת לב לתורה גם בשעה שאין אנו מתוקנים כראוי וע"י זאת הארה נוכל אח"כ להיות סור מרע - וזהו וישם את אפרים - עשה טוב, לפני מנשה - סור מרע. (שפת אמת)

ויברכם ביום ההוא לאמר (מ"ח, ג) בירך אותם במדת הבטחון אשר בכל יום יראו לפניהם רק "היום ההוא" שעומדין בו ולא ידאגו למחר. (אמרות משה להרה"ק מקוברין)

ישימך אלקים כאפרים וכמנשה (מ"ח, ג) מנשה על שם נשני אלקים מכל עמלי, שצריך האדם לשכוח כל עניני עולם הזה ולאחוז במדת ההסתפקות, ואפרים על שם כי הפרני אלקים בארץ עניי, שהאדם צריך תמיד להיות נחשב בלבו כעני וחסר בעבודת השי"ת ויצפה תמיד להתקרב אליו יתב"ש. (אמרות משה - להרה"ק מקוברין)

בחרבי ובקשתי (מ"ח, כ"ב) תרגום בצלותי ובבעותי, נמשלה התורה לקשת כמו שהקשת כל כמה שדורכים עליו זורק החץ יותר רחוק, כך התפלה כל מה שמתפללים ומכוונים בה יותר מקובלת יותר. (נחל איתן)

יהודה אתה יודוך אחיך (מ"ט, ה) לכאורה איך אנו אומרים בכל הברכות ברוך "אתה" בלשון נוכח? כי ידוע שכל אדם צריך להחזיק בלבו אמונה זאת שבודאי אין הקב"ה מואס ח"ו בשום תפלת עמו ישראל אף שהקב"ה נקרא הגדול הגבור והנורא לו דומיה תהלה אעפ"כ יקר בעיניו דבורים של עמו ישראל אפילו מתי שהוא ח"ו בדיטא תחתונה אעפ"כ מגיע מזה תענוג להבורא יתברך, ועל זה שייך מלת אתה וכמה יודוך אחיך וכו'.

(קדושת לוי)

שיחת הרא"ש ז"ע"א פרשת וישלח תשל"ב האשכנזי אהבה"ש שד"ר נחמיה ע"ה

נרצה ובין אם לא, כל אחד ואחד שמגיע לדרכים הללו הוא מוכרח לעבור את החושך. לא מוכרחים דוקא ליפול, אבל צריך שיהיה פחד מן הנפילה. אל תאמין בעצמך עד יום מותך. אפילו יעקב אבינו שהגיע לכוז שלימות פחד. אשרי אדם מפחד תמיד. את הנסיון מוכרחים לעבור. ורק בכח הפחד נוכל לעבור אותו בשלום. עלינו ללמוד מן הקליפה שמתוך שהיא מפחדת היא מוסרת את נפשה לנצח. היא יודעת את סופה, והיא נאבקת על החיות שלה, ולכן היא מתאמצת לתפוס עוד נשימה ועוד נשימה. היא לא נאבקת שיחטא מחר, כי מה יתן לה שמחר יחטא והיום לא. היא יודעת שבסוף יהיה לה מפלה ומזה היא מפחדת, ולכן היא נאבקת להשיג קיום לעצמה בנשימה זו. אם עכשו לא ישמע לה ומחר כן, איך תתקיים עד מחר.

אך לדאבונינו אנו לא לומדים ממנה, ומאפשרים לעצמנו להגרר אחריה, משום שאנו שרויים בחושך של אין, חידלון. אנו מונחים בייאוש של החושך, ולא באמונה הפשוטה שהחושך הוא תוהו ובוהו, וגם בתוך החושך הנורא כאשר כלו כל הקיצין ואין שום מוצא שם יש אור, וגם שם ידך תנחני. ואיננו הולכים בדרך של "ויתחזק דוד בה' אלוהיו", שבשיא החשכות ראה שיש אור. כשהיה במצב מיואש לגמרי הוא ראה שהוא נושם, וראה שיש לו כח ללכת ולשבת, והתבונן מאיפה יש לו את זה בכוז חשכות? מעצמו זה לא, אז מהיכן? ומזה ראה שגם בחושך יש יתרון האור, והאמין שזה ה', ויתחזק דוד בה' אלוהיו. בתוך החושך הוא ראה את יתרון האור, והבין שגם שם, בעומק החושך, שממנו אפשר להגיע לשיא הכפירה, גם שם ידך תנחני ותאחזי ימינך.

האדם צריך לדעת כי יתרון האור הוא רק מן החושך, וכדי לבוא לשלימות האור צריך להגיע לתכלית החושך. ולכן עשוי רצה ללות את יעקב ולעזור לו, שלא יכנס לחושך כ"כ, ויעקב אבינו לא רצה ואמר "אני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה", דהיינו להמשיך בדרך הזו ולהגיע לשלימות החושך, ורק מתוך זה יגיע למציאות הבורא. כי כמו שמציאות הבורא הוא תוהו ובוהו ואינו מושג רק באמונה פשוטה, כך צריך האדם להיות טמיר ונעלם, בכזה חושך שאין לו שום אחיזה, אלא רק בדרך האמונה פשוטה, להאמין שבתוך התוהו ובוהו יש מציאות של אור. ובכדי להגיע לזה צריך להגיע לשלימות החושך.

ובשעה זו שהאדם נמצא בעומק החושך הוא בסכנה גדולה. כי היצ"ר מקרר אותו שלא ישם לב ליתרון האור שנמצא בחושך, ולא יתבונן על עצמו מהיכן ירק זה חי. איך הוא מתקיים בכזה חושך. דוד המלך כשהגיע לשיא החשכות הוא שם לב שהוא עדיין קיים, ואז ויתחזק דוד בה' אלוהיו. הוא התבונן בכך שהוא עדיין חי, ואיך הוא יכול להתקיים במצב כזה חשוך, שהקרובים אליו ביותר רוצים להרוג אותו, והעמלקים רודפים אותו, ואיך הוא ממשיך להתקיים. וברגע זה המשיך את עבודתו שעבד במציאות הביטול, ששם בתוך החושך רצה למצוא את השי"ת, להשיג את בחינת תוהו ובוהו, ולגלות איך שם מתקיימת הקדושה. ומזה הוא הגיע לכוז שלימות, שהוא עצמו נהיה בחינת תוהו ובוהו, אמונה פשוטה בבחי' גוף, ולכן זכה לבחינת מלכות - דוד מלך ישראל חי וקים, והוא רגל רביעי למלכות בקדושה.

ואת זה עלינו לדעת. לא יעזור לנו. בין אם

עתיקין והוא צריך לדעת שעליו להתחדש בכל רגע, ותמיד לפחד שלא יסיה דעת מבחינת התוהו ובוהו ויגיע ח"ו לחושך שאין לו מוצא. תמיד עליו לזכור שמתי ש"מן המיצר קראתי י-ה", מיד "ענני במרחב י-ה" - עונים לו מן המרחב. אך היצר הרע מכניס באדם קרירות, שישכח את האין שלו. והוא שוכח להתבונן איך אני חי ומתקיים בכזה אין, בכזו השכחות, מה שמביא אותו אל ההכרח שבתוך החושך יש יתרון האור. ולכן הדרך הזו מאד קשה, ולמרות שהדברים אמיתיים ופשוטים האדם לא רוצה ללכת בדרך הזו. כי הוא רוצה חיים קלים ונוחים, הוא רוצה שילך לו כמו שהוא רוצה, כמו שנדמה לו שזו הדרך הטובה. נוח לו להשאר בקרירות אשר קרד בדרך. הוא לא רוצה את ההתלהבות, הוא לא רוצה ללמוד ממה שקורה לו.

וכאשר הרבש"ע מרחם עליו, ושולח לו התעוררות של אהבה או תשוקה גשמית מעולם הטבע שבוערת בו כאש, אזי מתחלף הלבוש של היצה"ר, והקרירות שהכניס בו מתהפכת לחמימות, ועם כל ההרגשה הרעה שלו הוא מתגבר ורץ, ובכל כוחו הוא מתגייס להשיג את הדבר שאליו מתאוה. על הפחדים הכי גדולים הוא מתגבר, ובמצבים הכי קשים הוא מתחזק, עד ששיג את הדבר שהוא משתוקק אליו בדמיון שלו.

כמה זמן עבר ממתי שהיה בקרירות, ואיך פתאום התחלף מצבו והוא בוער כולו ומתלהב להשיג את הכסף שהוא רוצה או תאוה אחרת מתאוות עוה"ז, ושוכח לגמרי מן הקרירות והאדישות שלו. אח"כ הוא עוד נשבר מזה, למה הקב"ה נותן לו פתאום כזו התלהבות. והוא לא מבין שהקב"ה אומר לו: ראה בני מה אתה מסוגל לעשות עבור התשוקה שלך. את

בדרך הזו עלינו ללכת, ולקחת דוגמא מן הגדולים שמסרו עצמם למציאות הקדושה בבחינת ביטול, וביסורים הכי גדולים לא הסיחו דעת מן האמונה הפשוטה שהחושך הזה הוא תוהו ובוהו, ובתוך החושך יש אור, ובה התחזקו.

איך אפשר בכלל להתקיים בכזה חושך, ואיך אנו יכולים להחזיק מעמד בנסיון כזה - בכח הביטול והשתיקה. באופן טבעי, כאשר אדם מגיע אל החושך הוא צועק, הוא רואה שהוא רק תולעת ולא איש, חרפת אדם, ולכן הוא צועק. אמנם אם הוא שותק, הוא רואה את חרפתו ואעפ"כ שותק, בבחינת דומיה, ואפילו שהוא לא יכול, אז הוא מרגיש שיש יתרון האור מן החושך, והוא זוכה להכיר את הבורא מתוך החושך כחמור המכיר אבוס בעליו. אבל לא כבהמה בלי דעת, רק בחכמה, כמו שנאמר "והחכמה מאין תמצא". ומתוך שהוא חי בחשכות, בסכנה הכי גדולה. הוא זוכה להרגיש שבראשית ברא אלוקים ארץ ושמים והארץ היתה תוהו ובוהו, משם באה לו החכמה.

אבל הדרך לזה היא מאד קשה, מלאה קוצים ודרדרים נחשים ועקרבים. ומחמת שהאדם עצל, הרבה נרתעים ואינם מגיעים לסוף הדרך. אמנם בכדי ללכת בדרך הזו צריך האדם להתעקש, ללמוד מהיצר ולא להתיאש, כי ממנו ניקח לעבוד את ה'. ובשעה שמגיע אליו הנסיון הכי קשה הוא צריך לדעת שהרבש"ע שלח לו את הנסיון, והוא נותן לו את הכח ולא עוזב אותו. איזה אמא עוזבת את בנה? אפילו הבן הכי גרוע היא מחפשת אחריו אולי יחזור. ובכל רגע ורגע צריך להתחדש, חדשים לבקרים רבה אמונתך. מי שהולך בדרך הזו נדמה לו שהוא כבר רגיל והדברים

את עצמך בכדי להנצל מן המעב הרע. במעב חגיגות הנה הקב"ה ריחם עליו ונתן לו התלהבות של תאוות, והוא שוכח מכל היוש שלו ורץ כמשוגע, וכתאום הוא עוצר לרגע מתבונן ועושה את חשבון נפשו, מה קרה כאן? הרי האדושות שלו כמעט עוד לא הספיקה להעלם ומי נתן לי את ההתעוררות הזו? מוכרח להיות שיש שליט שהוא נתן לי את ההתעוררות, בגלל שלא רציתי להוועהרד בקרירות שלי הוא רמז לי שאתעורר, והוא אומר לי אמת שאתה בחשכות, באין כל כך עמוק, אבל למה אתה מנסה להרוג את עצמך, הרי יש לך עוד חיות, ואתה חי ומרגיש וחושב, מהיכן יש לך את כל זה. כל אלו הם רמזים שהרבש"ע רומז לאדם עוד לפני ההתלהבות לתאוות

המשך יבוא אי"ה

התשוקה הזו הרבש"ע נתן לו לא בשביל שישאר בה, רק בגלל שהרבש"ע רוצה שהוא ירגיש בפנימיותו שבתוך החושך יש יתרון האור, ומתוך החושך יכיר את הרבש"ע בבחינת כחמור אבוס בעליו. למטרה זו הוא נתן לו את הקרירות, בכדי שיראה שלמרות החושך הוא חי וגם שם ידך תנחמי.

כאשר הוא לא רוצה להתבונן בדרכים העמוקות של הרבש"ע, והרבש"ע רואה שהוא הולך ונופל, הוא נתן לו לעומת זה את ההתלהבות בטבע שלו, כל אחד בתאוות שלו שהוא צריך לתקן, והוא בוער כולו בתאוותיו, ורץ כמשוגע למלא אותה. ובוה הוא בעצם אומר לו: ראה, התבונן, איך התעוררת והגעת לכזו התלהבות? וזרי היית כולך חשוך ואדיש, כמו מת, כבר היית מיואש מן הנסיונות להחלץ מן המיצר שאתה שרוי בו, וכבר רצית להמית

שהשמחה במעונם

הר"ר נחום מילר ומשפ' להולדת הנין
הר"ר שמעון ספרן ומשפ' להולדת הנכד
הר"ר ישראל ביטון ומשפ' להולדת הבן
הר"ר יעקב עמית ומשפ' להולדת הנכד
הר"ר מרדכי ליברמן ומשפ' להולדת הנכד
הר"ר איתי עמית ומשפ' להולדת הבן
משפ' כהן לאירוסין הבן
הר"ר יחיאל פרוש ומשפ' לאירוסין הבת
הבה"ח בנימין כהן לאירוסין

כוס תנחומים

להר"ר צבי הערש וייסמן ומשפ' הי"ו על פטירת חמיו ז"ל
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע